

VIDANYTT

2020 VIDA OCH VÄXANDE VÄRDEN

#3

Välkommen till *VidaVeckan*

14–18 september / sid 3

*Vida växer och blir Sveriges största
sågverkskoncern / sid 5*

---

*Kötttrökning – en sysselsättning både
på jobb och fritid / sid 9*

---

*Möt odlarna som har tillägnat sina liv
åt att odla och sälja lokalproducerade bär,
frukter och grönsaker / sid 12*

Vi blickar framåt

Många har pratat om 2020 som ett förlorat år. Ett år vi helst skulle vilja ställa in eller lägga bakom oss. Pandemin har orsakat mycket lidande, både fysiskt och psykiskt, allt från att människor blivit sjuka till att många har tvingats isolera sig. Det är fruktansvärt och något jag önskar vi alla hade sluppit. Men detta är vår verklighet. Det är en sjukdom som drabbat oss alla, som fått oss alla att göra förändringar, som fått oss att stanna upp och tänka till. Och kanske kan det komma något gott även ur detta.

Foto: Martina Wärenfeldt

Trä en framtidsbransch

Som jag nämnt tidigare så menar jag att vi är i en framtidsbransch. Trä är ett strategiskt viktigt material och en del av lösningen på jordens klimatutmaning. Vi på Vida skall inte nöja oss med att jobba med ett oändligt råmaterial utan vi skall göra aktiva val med klimatet i fokus. Vi skall ibland ta de dyrare alternativen vid investeringar för att vara ett hållbart företag som bidrar till en hållbar framtid. I vår senaste hållbarhetsredovisning har vi satt mål för hur vi skall bidra till en bättre miljö nu och i framtiden.

Som bransch har skogsindustrin klarat sig förvånansvärt bra under Corona-krisen, och så även Vida. Jag brukar säga till mig själv att det går bra just nu men snart kommer även vi att drabbas för kan vi verkligen klara oss så här bra? Men sedan i nästa tanke funderar jag på varför måste det vara så? Jag tror att vi är i rätt bransch. Stimulanspaketet som sätts in i olika länder inkluderar nästan alltid byggande, så det är mycket som talar till vår fördel. Om inget ytterligare drastiskt sker i höst så tror jag att 2020 ändå kan bli ett ganska bra år för Vida.

ALVESTA 2020-08-18
Måns Johansson

Ändrat resmönster

Corona har fått oss på Vida att tänka över vårt resande. Vi har blivit tvingade att ställa om till mer digitala möten och reducera alla onödiga resor. Detta är något som har fungerat väldigt bra och självklart tar vi med oss det in i framtiden. Processen att övergå till mer digitala möten var redan på gång men Corona hjälpte till att snabba på den. Att hitta rutiner och skapa en vana kring digitala möten kommer att göra oss till ett mer hållbart företag.

Medmänsklighet

I samband med Corona tycker jag frågan kring hur vi är mot varandra har aktualiserats. Hur vi visar hänsyn och hur vi hjälper våra medmänniskor. Jag upplever att vi på Vida ställer upp för varandra och att vi tycker att vårt arbete är viktigt. Men jag hoppas och tror att även du som skogsägare känner att vi ställer upp för dig. Vi vill göra vårt bästa för att du och din skog skall må bra och få hög avkastning. Att visa hänsyn och respekt skall vara något som genomsyrar vår företagskultur både internt men självklart också externt.

Vida AB, Box 100, 342 21 Alvesta
Telefon: 0472-439 00

Publiceringsansvarig: Joanna Kron
Tryckeri: Ringöns Tryckeri
Text om inget annat anges: Joanna Kron och Mikaela Svensson/Vida
Grafisk form: www.black.se

Välkommen till VidaVeckan 14–18 september

Den 14–18 september arrangerar vi "VidaVeckan" som riktar sig till skogsägare, men också till dig som är nyfiken och intresserad av skog. Under rådande situation med Covid-19 har vi i år valt att satsa mer på digitala seminarium, så kallade webinarium. Till våra fysiska träffar har vi en maxgräns på deltagarantal samt att anmälan krävs.

Webbinarium: Vida nu och i framtiden

14 september, kl. 12.15–13.00

Föreläsare är Måns Johansson, koncernchef Vida AB.
Anmälan krävs.

Skogsdag i Långasjö

14 september, kl. 9.00–13.00

Elhybridskördare, markberedare och drönare på plats. Vi bjuder på grillad korv. Anmälan krävs.

Webbinarium: Granbarkborreläget nu och i framtiden.

15 september, kl. 8.00–9.00

Föreläsare är Kerstin Ström från Skogsstyrelsen.
Anmälan krävs.

Skogsdag Borgstena

15 september, kl. 13.00–17.00

Skogsdag på en avverkning i närheten av Borgstena. Vi bjuder på enklare förtäring. Anmälan krävs.

Webbinarium: Ta tillvara på skogens möjligheter för ett fossilfritt samhälle.

15 september, kl. 16.00–16.50

Föreläsare är Maria Hollander från Paper Province.
Anmälan krävs.

Skogskväll i Vetlanda. Tema: ståndortsanpassning

15 september, kl. 18.00–20.00

Skogskväll i fält på Von Liewens donation, strax utanför Vetlanda. Per-Erik Lindström som förvaltar skogen på Von Liewens donation är på plats och pratar om sin syn på trädslagsval, skötsel m.m. Vi kommer även visa och prata om standard på skogsbilvägar. Vi bjuder på kaffe och korv. Anmälan krävs.

Webbinarium: Fakta och myter om älgens reproduktion.

16 september, kl. 8.00–9.00

Föreläsare är Jonas Malmsten från SLU.
Anmälan krävs.

Webbinarium: Alternativa trädslag

16 september, kl. 12.30–13.00

Föreläsare är Kristina Wallertz från SLU.
Anmälan krävs.

Webbinarium: Uppdatering kring granbarkborre

17 september, kl. 12.30–13.00

Föreläsare är Pelle Ström från Vida.
Anmälan krävs.

Skogsdag i Ydre

17 september, kl. 13.00–16.00

Vi bjuder på enklare förtäring.
Anmälan krävs.

Fisketur i Öresund med Rååbåtarna

18 september, kl. 8.00–12.00

Anmälan krävs.

Webbinarium: Skatter, generationsväxling och den aktuella fastighetsmarknaden.

18 september, kl. 8.00–9.00

Föreläsare är Henrik Gunnarsson från Areal.
Anmälan krävs.

Webbinarium: Leveransvirke på bästa sätt

18 september, kl. 12.30–13.00

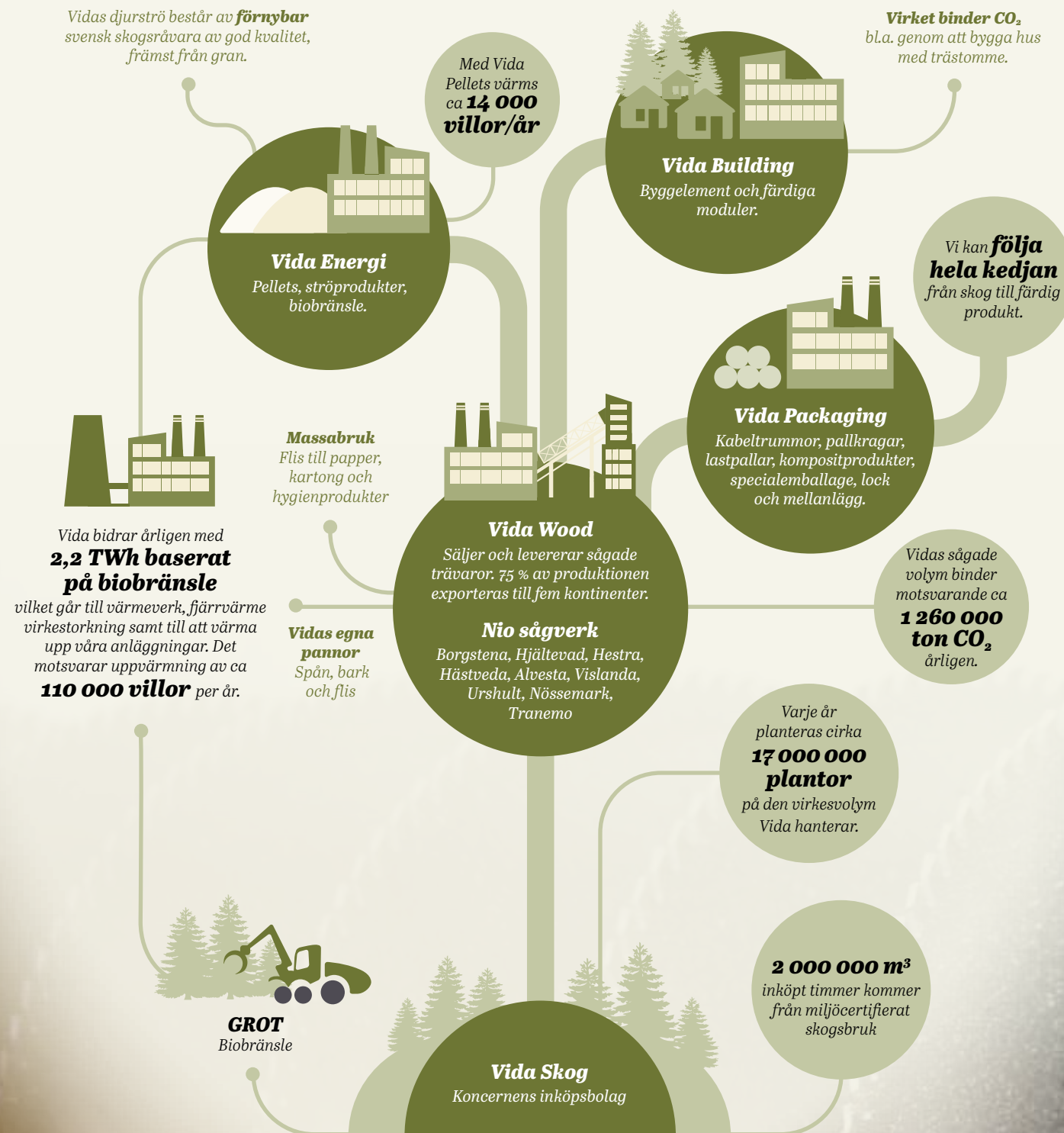
Föreläsare är Pierre Qvist från Vida.
Anmälan krävs.

För mer information
och anmälan besök
www.vida.se/vidaveckan

Vidas miljökartan

– Vi tar hand om hela stocken

(Beräkningarna är gjorda före Vidas förvärv av Bergs sågverk.)

Vida växer

Vida annonserade i början på sommaren att vi nu växer ytterligare. Vida har förvärvat Bergs tre aktiva sågverk samt en anläggning för vidareförädling. Vida blir i och med detta Sveriges största sågverkskoncern. Det innebär att företaget blir starkare och får en ännu högre lokal förankring.

Vida Orrefors

Här sågas och hyvlas furutimmer till konstruktionsvirke. Stor del av produktionen träskyddsbehandlas på lego. Huvudmarknader är Storbritannien och Sverige.

Omsättning:..... 280 mkr
Anställda:..... 45 anställda
Timmerförbrukning/år: ... 240 000 m³fub
Produktion virke/år: ..... 130 000 m³

Marknader:
Storbritannien 40%
Sverige 40%
Övrig export 20%

Vida Mörlunda

Här sågas kientimmer i furu och gran till konstruktionsvirke. Merparten av sågvolymen hyvlas och hållfasthetssorteras till UK och USA.

Omsättning:..... 300 mkr
Anställda:..... 47 anställda
Timmerförbrukning/år: ... 300 000 m³fub
Produktion virke/år: ..... 125 000 m³

Marknader:
Storbritannien 40%
Sverige 40%
Övrigt 20%

Vida Vimmerby

Här sågas och justeras furutimmer. Vimmerbys upptagningsområde är känt för sin fina furukvalitet.

Omsättning:..... 250 mkr
Anställda:..... 43 anställda
Timmerförbrukning/år: .... 270 000 m³fub
Produktion virke/år: ..... 145 000 m³

Marknader:
Nord Afrika 30%
Mellan östern 30%
UK 30%
Skandinavien 10%

Vida Gransjö

Här vidareförädlas 50 000 m³ trävaror årligen. Anläggningen har 7 anställda.

Mätning av skogens produkter – Vad tror Skogforsk om framtiden?

Maria Nordström, **Skogforsk**

Betalningsgrundande mätning av rundved och skogsbränslen är en verksamhet med lång tradition av gemensamma, opartiska lösningar i Sverige. Samtidigt är det en verksamhet i stor förändring, exempelvis genom införandet av fjärrmätning av massaved och de nya förutsättningar som den pågående digitaliseringen av samhället medför. De nya möjligheterna bör medföra en översyn av dagens teknik och metoder så de mest kostnadseffektiva och kvalitetssäkra metoderna kommer i användning, till nytta för såväl köpare som säljare.

Skogforsk har sedan några år tillbaka breddat sin verksamhet till att nu även inkludera frågor kring mätning av virke. Arbetet görs i nära samverkan med skogsföretag, skogsägarföreningar, SLU och Biometria. Fokus för arbetet är att undersöka teknik och metod för att mäta egenskaper hos skogens olika sortiment och visa hur informationen från mätningarna kan komma till nytta i kedjan från skog till industri.

Gemensamma lösningar eller individuella anpassningar?

Den svenska skogsnäringen har en lång tradition av samverkan och gemensamma överenskommelser kring hur mätningen av skogens olika sortiment ska gå till för att både köpare och säljare ska känna sig trygga med affären. I grunden är det en ordning som vi ska vara stolta över, det gemensamma underlättar på många vis och samverkan inom branschen är en nyckel till framgång, även för mindre företag utan egna utvecklingsmuskler. Därmed inte sagt att dagens ordning är den som bör gälla i oförändrad form även framöver. I takt med att industrins önskemål blir alltmer specifika ökar risken att regelverket inte motsvarar dagens behov. Det kan bli synligt i tider av stora skadeangrepp (ingen har ju missat granbarkborrens framfart till exempel) där mätningsreglerna under en period skulle behöva anpassas. När det exempelvis gäller sågtimmer så tror jag att en genomlysning av vilka behov köpande industri har av att mäta olika egenskaper vore värdefullt. Med det underlaget som utgångspunkt går det att hitta vilka parametrar som bör vara gemensamma för all mätning av timmer och vilka som kan anpassas till den specifika affären. En sådan genomgång planeras i samverkan mellan Skogforsk och branschens olika aktörer.

Digitalisering och transparens

Att digitalisering är en stark trend som genomsyrar det mesta i vårt samhälle har väl inte undgått något. Även om skogsnäringen i många delar fortfarande använder sig av icke-digitala metoder så har det hänt otroligt mycket även inom vår bransch. Exempelvis på skördarsidan rapporterar alla moderna maskiner detaljerad information om varje skördad stock flera gånger dagligen och Biometria och skogsföretagen bygger databaser för att ta hand om och förädla denna information. Skogforsk har under åren utvecklat ett antal verktyg och beslutsstöd som effektiviserar både uppföljning och styrning av gallringsarbetet och utbytesprognoser baserat på skördardata. Och än finns det mycket kvar att göra, inte minst när det gäller tillämpningar som riktar sig till skogsägare som underlag för framtida skogsskötsel. Även tillämpningar kopplade till virkesmätning som automatisering av manuella moment eller kvalitetsklassning baserat på skördarinformation, är intressanta möjligheter. Att inte ta hand om och föra vidare information som skapas och som kan vara till nytta i senare led vore ett slöseri som branschen inte har råd med. En förväntan på ökad transparens i informationen är också att vänta och här tror vi på nyttan i en bredare delning av information mellan olika aktörer.

Biometria har också en rad intressanta projekt på gång där man med hjälp av artificiell intelligens (AI) börjar automatisera vissa moment som idag görs manuellt och där man vanligen har en inte obetydlig variation mellan olika mätare.

Virket mäts redan i skogen – utnyttja det!

En vanlig missuppfattning är att skördarens mätning av stammens och de producerade stockarnas längd och diameter endast behövs i de fall som skogsägarens betalning baseras på skördarens volymmätning. Det stämmer inte. Den viktigaste anledningen till att en skördare ska mäta längd och diameter korrekt är framför allt att specifikationen för det timmer som produceras i dagsläget är anpassat till varje sågverks behov. För stora avvikelser i mätningen riskerar att stockarna inte uppfyller de krav som köparen har, vilket även drabbar säljaren. Med en noggrann mätning av längd och diameter kan trädets fulla värde tas tillvara på ett bättre sätt och spillet kan minska när övermålet minimeras. En kvalitetssäkrad mätning i skördaren öppnar även för att använda denna information som grund för att ersätta skogsägaren. Detta är en modell som i nuläget används i begränsad omfattning i Sverige,

men i högre omfattning i vissa områden. Ersättningsgrundande skördarmätning kommer sannolikt öka i omfattning i framtiden. Det finns inte heller någon anledning att inte utnyttja den mätning som redan görs och som är lika precis som den betalningsgrundande mätning som görs vid industri. Travmätning av massaved är till exempel betydligt mer osäkert när volymen för en enskild trave ska bestämmas än om man utgår från skördarens stockvisa mätning. Dessutom kan ledtiderna för att avsluta affären med skogsägaren kortas betydligt.

Sammanfattningsvis tror jag på en utveckling där gemensamma regelverk och lösningar förenklas så att de möjligheter som digitaliseringen erbjuder i form av kvalitetssäkrad automatisering och effektivisering kommer även virkesmätningen till del. Det gäller att vara öppen för ny teknik och metod och att våga titta med nya ögon på behoven hos både köpare och säljare. Genom att ta tillvara den information som redan idag genereras i systemet och öka transparensen mellan olika aktörer har branschen möjligheter till ökat värdeskapande och nya innovativa lösningar.

Säkra möten i en osäker tid – Låt oss ses i skogen

I dessa Corona-tider måste hälsan och säkerheten komma först. Samtidigt vill vi ge dig som skogsägare den hjälp och det stöd du behöver.

Att ses i skogen, på ett par meters avstånd från varandra, är en möjlig lösning den närmaste tiden. Självklart åker du och din inköpare i separata bilar och hälsar inte heller i hand. På detta sätt hoppas vi på Vida kunna tillgodose de behov som finns bland våra skogsägare.

Vi följer självklart Folkhälsomyndighetens rekommendationer och håller oss uppdaterade om eventuella förändringar.

Vida investerar i bättre mätning!

I april 2019 började Vida Alvesta travmäta kubb genom en Mabema-mätram. Det var den tredje installationen i Sverige med denna högteknologiska mätteknik. Mabema GPV (som är arbetsnamnet), är i dagsläget den enda helautomatiska typgodkända mätramen för vederlagsgrundad bruttovolym vid travmätningen i Sverige.

TEXT: PIERRE QVIST

Tekniken går ut på att med hjälp av lasertriangulering skanna av travar på lastbilar som sakta rullar igenom mätramen.

Tekniken är mycket stabil med hög repeterbarhet, vilket innebär att det blir mycket små variationer på volymsmätningen om man mäter om samma lastbil flera gånger. Hela volymsmätningen som tar omkring 40 sekunder har möjliggjort längre öppettider vid sågverken vilket är ett stort steg framåt, inte minst för effektiva transporter.

Tekniken har möjliggjort att vi kan mäta in kubben volymsfördelad i tre diameterklasser enligt nedan.

<159 mm	Redovisas till trädslog X=Övrigt
160-179 mm	Redovisas till 1, Tall eller 2, gran
> 180 mm	Redovisas till trädslog B, Silvergran

Vida har installerat tekniken i Alvesta, Nössemark och i Tranemo vilket gör att vi har bästa och noggrannaste travmätningen på samtliga av våra kubbsågverk till gagn för Vida och skogsägarna.

Framåt ser vi stora möjligheter att med hjälp av kamerateknik och AI automatiskt kunna bedöma kvalitén i travarna för ytterligare skapa förutsättningar för mer likvärdig mätning över hela vårt verksamhetsområde.

KÖTTRÖKNING

– en sysselsättning både på jobb och fritid

Mitt bland åkrar med betande kor på det småländska höglandet ligger gården där Lennart Persson är bosatt tillsammans med sin fru Ing-Marie. Bakom en ladugårdsdörr på den idylliska gårdsplanen gömmer sig en avancerad rök-anläggning med alla nödvändiga komponenter för att röka kött både till sig själv och andra.

Redan i tioårsåldern hjälpte Lennart sin far på den familjeägda charkuterifabriken vars specialiteter var korv, kalvsylta och pressylta. Därefter har Lennart jobbat som charkuterist på flertalet företag. Bland annat på Norrboda Charkuterifabrik där storsäljaren Norrbodakorven tillverkades.

För ungefär trettio år sedan flyttade Lennart och Ing-Marie till sin gård utanför Sävsjö. Till gården, tillika Ing-Maries föräldrahem, tillhör både skog och betesmark. När de bosatte sig där gick Lennart kurser för att lära sig mer om skogsskötsel och svärmodern var snabb med att köpa honom en röjsåg. Under åren har Lennart uppmärksammat en förändring över hur skogen sköts.

– Förr var det en trend att gammal skog skulle sparas till nästa generation medan man idag talar om att minska omloppstiderna för att minska riskerna, vilket jag tycker är en bra utveckling som gör skogen mer lönsam.

Trots att Lennart röjer och avverkar en och annan barkborreangripen gran så är det framför allt sonen Philip som numera sköter det skogliga arbetet. Philip fick redan som liten upp ögonen för skog och han arbetar idag som skogsmaskinförare och kör slutavverkningsskördare åt Vida.

Gårdens rökeriverksamhet

På gården har Lennart byggt en rök-anläggning och han har ett godkännande från kommunen att bedriva rökeriverksamhet. Han planerar att i framtiden expandera genom att bland annat bygga ett större kylrum. Det är framför allt varmrökning som Lennart ägnar sig åt vilket innebär att köttet upphetas från cirka 40 grader till upp mot 72 grader under rökningssprocessen medan temperaturen vid kallrökning inte överstiger 20–25 grader.

Vid ett rökningstillfälle röks oftast en större mängd kött. Jaktlag eller viltuppköpare är välkomna att lämna in kött. Köttet, som helst ska vara fryst, läggs i saltlake, körs in i en glödbädd och kyls därefter. Det tar ungefär en vecka för köttet att bli färdig-rökt och klart för avhämtning. Efterfrågan är störst vid speciella tillfällen och högtider, såsom jul och skolavslutningar då det gör sig bra på ett buffébord, berättar Lennart.

Smal verksamhet med gott resultat

Lennart har noterat att lokalproducerade produkter har blivit allt mer populära, men att starta upp en gårdsbutik är det inte tal om. Lennart vill hålla verksamheten nischad och även fortsättningsvis

fokusera på rökning av viltkött. Han tycker viltkött känns som ett säkert kort och särskilt roligt eftersom han själv är jägare. Det som främst röks är vidsvin och rådjur men även en del älgkött. Vid ett tillfälle har han även testat att röka ankbröst. Det blev ett lyckat resultat trots svårigheten att i förväg förutspå resultatet.

– Det är roligt att röka, både för eget bruk och till andra. När kunder återkommer flera gånger så ser jag det som ett kvitto på att de är nöjda, säger Lennart.

Den viktigaste komponenten för att skapa ett välsmakande rökt kött förklarar Lennart är kryddblandningen. Tillsammans med ett kryddföretag har Lennart tagit fram en egen kryddblandning. Det viktigaste är att kryddblandningen är jämn och att samma goda kvalitet kan framställas vid varje rökningstillfälle, vilket Lennart tycker är värt att betala lite extra för.

En smak för hela livet

När inte Lennart arbetar i skogen, sköter om gårdens tjugotal amkor med motsvarande antal kalvar, jobbar med charkuteriverksamheten eller jagar tillsammans med sin tyska jaktterrier så jobbar han på ett närliggande charkuteri där han tillverkar kycklingkorv. Till hösten planerar dock Lennart att ta pension från charkuteriföretaget för att fortsättningsvis fokusera på arbetet hemma på gården. Men hur gör Lennart för att inte tröttna på vare sig arbetet eller den röta smaken efter alla år i branschen?

– Rökeriverksamheten är lika mycket intresse som ett jobb och det är en kravlös och rolig sysselsättning. Sedan får man inte äta det varje dag utan mer vid speciella tillfällen. Rökt rådjurslår och rådjurssadel men också rökt fläksida från tamgris är mina personliga favoriter, berättar Lennart.

Dan släpper inte greppet om bellan

Dan Stille sköt sitt första skott med slangbella när han var fem. Nu är han över 70 och vägrar släppa greppet om trädklykan.

Att tälja slangbellor och pilbågar har Dan Stille gjort hela sitt liv. Hemma på tomten vid Kuggaviken i Åsa har han sin egen snickarbod och där har han en mindre skog av slangbellor.

– När jag var liten var det säkert som amen i kyrkan att man hade en slangbella i bakfickan när man gick ut. Det kunde alltid hända att något stod i vägen som man kunde skjuta på, säger Dan.

Intresse som håller i

Dan tillverkar och säljer mellan 50–60 slangbellor årligen. Han gör hela processen själv, från att tälja och slipa till att måla. Materialet till bellorna får han från nedfallna lövträd.

Dan har ett 20-tal varianter som han producerar. Med varje slangbella vill han skapa en känsla och de kan nästan liknas vid ett konstföremål. De mest iögonfallande bellorna är hans konceptbellor som tillverkas för speciella händelser så som födelsedagar. Då kan han anpassa bellan efter mottagarens intresse och han har gjort bellor som liknat golfklubbor eller olika instrument.

Bellan i de fina salongerna

2017 ansökte Dan om att få medverka på Liljevalchs Vårsalong i Stockholm. 1921 öppnade den första salongen och därmed är Vårsalongen Sveriges äldsta obrutna utställningsformat. De unika slangbellorna imponerade på juryn som bland annat består av Magnus Uggla och Charlotte Gyllenhammar. Bland 2600 sökande blev drygt 100 utvalda och Dan blev en av dem. Juryn tyckte att bellorna var en udda och rolig grej som var värd att vara med i utställningen. Två av Dans många alster blev uttagna. Den ena är Sexybellan, med en neddragen dragkedja och den andra är Ostbellan som ser ut som en ost. Slangbellorna är tillverkade av trä från Apladalen med en läderlapp från Källemo.

Sedan flera år tillbaka visas Dans bellor upp och säljs på museet Vandalorum i Värnamo.

SM i slangbella

Under åtta år anordnade Dan SM i slangbella. Tävlingen växte sig större för varje år och i slutet var det cirka 200 deltagare. Tyvärr växte tävlingen för stor för Dan att hantera så 2019 lades tävlingen ned. Dock så är Dans önskan att någon annan eldsjäl tar vid och blåser liv i tävlingen igen. Till dess erbjuder Dan företagsevent där man tävlar om vem som är arbetsplatsens slangbellakung. Dan brinner för sina slangbellor och kommer att jobba med dem i olika former i flera år framöver.

Våra svenska bär

Jordgubbar, hallon och blåbär. Tre av våra mest populära bär och Lennart och Ritas livsverk. Möt odlarna som har tillägnat sina liv åt att odla och sälja lokalproducerade bär, frukter och grönsaker. Vad är hemligheterna bakom deras odlarglädje och vad är deras bästa tips för att lyckas? Här får vi svaren.

Rita och Lennart Fröberg har 120 hektar skog, runt tio hektar åker- och odlingsmark och besitter 100 procent odlingsglädje. De föredrar odling av bär och grönsaker framför skogsskötsel på grund av de mer begränsade ytorna som den typen av odling innebär.

Odling med historiska rötter

Gården är belägen utanför den lilla byn Ugglekull i Urshult i södra Småland, en ort som är historiskt känd för sina fruktodlingar. Under 50 och 60-talet pågick en stor satsning av jordgubbsodling i Urshult. Lennart berättar att alla traktens bönder deltog i projektet och bussar fullastade med skolungdomar kom till byn för att hjälpa till och plocka bär. Därefter fraktades jordgubbarna vidare för distribution från en bärterminal i bygden.

Verksamheten har Rita och Lennart drivit i närmare 50 år då de redan i 20-årsåldern tog över gården. Medan Lennart växte upp på gården så kom Rita från stan. De fattade tycke för varandra när de möttes på Kronobergs folkhögskola. Som barn uppskattade Rita sagorna av Elsa Beskow och Rita

kände redan då att hon kunde identifiera sig med frukt och bär. Kanske var det därför som även Rita kände det som en självklarhet att driva odlingarna vidare tillsammans med sin make.

– Det var lättare att flytta på mig än på gården. Numera tycker jag att det är roligt att åka till stan men fantastiskt att få komma hem till gården igen på kvällen, berättar Rita.

Under åren har verksamheten expanderat från att inledningsvis ha odlat några få sorter till att idag odla ett tjugotal frukt-, grönsaks- och bärsorter. Tidigare såldes skörden till en grossist i Helsingborg medan försäljningen numera uteslutande sker till restauranger och butiker i närområdet samt i en egen gårdsbutik.

– Folk reser långväga för att handla i vår gårdsbod vilket är mycket glädjande, berättar Lennart.

Rita instämmer och fortsätter:

– Vi har under de senaste decennierna sett en förändring kring vad konsumenter tycker är viktigt. Förr var priset det enda

som var av betydelse medan man idag bryr sig mer om matens ursprung samt råvarornas kvalitet.

Den lilla gårdsbutiken ”Öppen Gårdsbod” ligger utmed landsvägen och håller öppet dygnet runt, något som de tycker fungerar bra.

– Vi tror på människor. Så länge vi håller det fint och väl i ordning så tenderar besökarna att göra detsamma. Jag tror att folk skäms över att förstöra på välvårdade platser, det skulle i alla fall jag göra, säger Rita.

Andra sysslor under vintern

När skördesäsongen är över så engagerar Rita sig gärna i föreningslivet medan Lennart ägnar sig åt skogsskötsel så som röjning, upparbetning av stormfälld skog och granbarkborreletning. Stormen Gudrun fällde omkring 70 procent av deras totala virkesvolym och efter det har flera olika trädslag planterats eftersom de, liksom med bär- och grönsaksodlingen, föredrar en varierad växtlighet. Trots att de håller sig sysselsatta även under vintern så är det på våren när naturen grönskar

och odlingen tar liv som paret Fröberg verkligen blommar ut. På våarna säljer de mycket jordgubbsamplar och det tror de beror på att många uppskattar att få se bären växa fram från sin egen planta och slutligen själva få plocka de mogna bären.

– Det är otroligt att få följa med från frö till skörd, instämmer de båda.

En bra säsong med olika sorter

Förutom att 80 procent av blommorna på de tidiga jordgubbsorterna frös på grund av tuffa frostnätter i våras så berättar Rita och Lennart att det i år är ett riktigt bra bärår. Den lite svalare sommaren har gjort att mogningsprocessen bromsat. Det i kombination med lagom mycket regn har resulterat i friska plantor som succesivt har mognat, vilket har förlängt skördeperioden. Hot som grödorna kan stöta på är annars många, bland annat kraftiga regnfall, hagel, sniglar och rådjur.

För att förlänga jordgubbsäsongen odlar de fyra sorters jordgubbar – den tidiga sorten Rumba som normalt är färdig till midsommar, strax därefter kommer de mellantidiga sorterna Sonata och Florence och säsongen avslutas med den sena sorten Malwina. När man planterar jordgubbar så kan man inte räkna med någon skörd under det första året. Under det andra och tredje året blir jordgubbskördarna som störst medan plantans sista skörd i regel tas under det fjärde året, berättar Rita.

Hallonbestånd ger vanligtvis bär under 8–10 år, så länge man sköter plantorna. De rekommenderar alla gamla skott

på hallonbuskarna klipps bort och att 7–8 nya skott på varje meter sparas. Det svåraste med hallonodlingen tycker de är uppbindingen samt det viktiga i att plantorna får bra tillgång till vatten, vilket enklast sker genom droppbevattning. Plockningen bör ske mellan regnperioder då de mogna bären ramlar av om det börjar regna. De odlar sorten Glen Ampel då de anser sorten vara hållbar, ger relativt stora bär, passar deras växtzon 2 och är hyfsat tåligt mot infektioner. Deras andra hallonsort heter Algonquin vilket enligt Rita är ett lite smakfullare bär.

Jordgubbarna är det känsligaste bäret medan blåbären är tåligast och klarar det mesta förutom frost. Blåbären mognar senare än både jordgubbarna och hallonen då blåbären är skördeklara först i början av augusti och buskarna har en livstid på hela 40–50 år, förklarar paret Fröberg.

För Lennart och Rita är det viktigt att alltid köpa certifierade plantor för att inte riskera sjukdomar och svamp likväl för att plantornas gener ska vara bra. Ibland testar de att odla nya sorter, till exempel jostabär som är en blandning av krusbär och svarta vinbär. De är dock eniga om att de beprövade sorterna i regel fungerar bäst.

– Vi har hållit på länge, men är ändå inte fullärda. Det kommer ständigt nya sorter som vi gärna testar, berättar paret Fröberg.

Nästa generation beslutar om framtiden Med hjälp av en handfull anställda som

jobbar med allt från bärplockning på somrarna till granplantering på våarna så skördas de mogna primörerna på eftermiddagarna och kyla under natten för att därefter säljas morgonen därpå. Bären plockas samma dag som de säljes. Tack vare Ritas och Lennarts stora odlingsintresse tillsammans med sitt duktiga arbetslag så ser de ingen mening att avveckla utan fortsätter gärna att odla så länge de orkar. Rita och Lennart är samtidigt eniga om att det är upp till barnen att bestämma hur markerna och gården i framtiden ska skötas.

Fira när det går dåligt!

Att vara odlare på heltid med alla yttre påverkande faktorer är inte alltid lätt, men det har paret lärt sig att hantera.

– Jag tror inte att alla par klarar av att tillsammans driva en sådan verksamhet som vi gör, men vi har några knep för att förenkla tillvaron. Vi firar med att äta tårta på dagar när någon gröda måste plöjas ner eller har ätits upp av sniglar, för det är då vi behöver det. De naturligt glada dagarna går av bara farten ändå. Det är viktigt att se det stora i det lilla och det lilla i det stora, säger Rita som tycker det är bra att vara två för att man då kan hjälpas åt att peppa och pusha varandra.

Ritar berättar om de likheter som hon ser mellan odling och ett äktenskap:

– Att odla frö, frukt och grönsaker är som att vårda ett äktenskap. Man måste vattna, sköta det och plocka bort ogräs. Det är först då man kan uppnå något fantastiskt, säger Rita.

En skogsägares kontakt till sin inköpare

I ett grönt och böljande landskap ligger en gård på en kulle. På gården bor Tore med sin fru Karin och deras tre söner. Gården köpte Tore tillsammans med sin far 2000 men nu äger och driver han den tillsammans med sin fru.

Det är en av sommarens vackraste dagar och Tore sitter vid utegruppen tillsammans med Vidas inköpare Fredrik. Med vid bordet sitter även Tores tre söner och lyssnar intresserat och gör små inlägg i diskussionen.

Gården består av 190 hektar skog och 104 hektar åker och betesmark. Gårdsföretaget består av två ben, skogsbruk men också lantbruk. Gården har 80 dikor och totalt är det cirka 200 djur. Valet föll på dikor då det finns mycket naturmark som skall hållas öppet. Förutom kor och kalvar bor här en hund, hönor och kycklingar. Den äldsta sonen har en ambition att skaffa gris men det önskemålet har ännu inte blivit verklighet.

En gård som engagerar

Tore är född på en gård i närheten av hans nuvarande hem så han vet vad det

innebär att bo på landet och ha djur och mark. När han växte upp och det var dags att välja gymnasieskola föll valet på Skogsbruksskolan i Värnamo. Med både kunskap och erfarenhet av skog valde han att efter studenten jobba praktiskt i skogen.

– Jag jobbade som huggare i några år. Men 2000 köpte jag mig ett jobb istället. Det var då jag köpte gården. Det var tur att jag inte visste vad som väntade men det har ändå blivit som jag tänkt. Gården har blivit mitt liv, säger Tore.

Tores fru Karin har haft en liknande uppväxt då även hon är född på bondgård. Karin har, till skillnad från Tore, valt ett heltidsarbete som inte är på gården. Men hon hjälper till mycket när hon är hemma och hon är den som tar hand om all administration och bokföring.

De tre sönerna är också intresserade av att hjälpa till hemma och på frågan vad de skall bli när de blir stora svarar två av dem att de skall bli bönder. Minstingen är lite mer osäker och funderar på fiskare eller kanske hockeyproffs. Killarna hjälper till med det mesta kring gården och skogen, till exempel att trimma, köra ut virke, leta granbarkborreträd, röja och köra ut vindfällan. Men att det roligaste är att köra traktor är de är överens om.

En lokal virkesinköpare

Fredrik Wännerstam är Vidas inköpare i trakten och har jobbat på Vida sedan februari 2018. Fredriks relation med Tore är speciell för det var nämligen med honom som Fredrik gjorde sin första virkesaffär på Vida. Tore hade gjort någon liten affär med Vida sedan tidigare och när Fredrik började så ringde han till skogsägarna i området och det var då som Tore och Fredrik fattade tycke för varandra. Nu gör Vida något på Tores marker årligen.

– Min filosofi är att sprida ut riskerna. Det är svårt att träffa de högsta priserna så därför gör jag något hela tiden istället. Målet

är att vara aktiv i cirka 15 ha årligen, från plantröjning till slutavverkning. Då hinner jag gå över allt på 10 år, förklarar Tore.

Tore och Fredrik har en nära dialog och de pratar med varandra cirka en gång per månad. När något är på gång så blir kontakten ännu tätare och ibland hörs de bara för att kolla läget. Relationen har utvecklats till att också vara på en närmast kompisnivå.

Relationen mellan inköparen och skogsägaren

Tore får frågan om hur en bra inköpare skall vara. Han svarar att relationen är det absolut viktigaste. Han vill ha någon som han kan bolla idéer med, någon som lyssnar och som han kan diskutera med. Det är också viktigt att kunna lita på sin inköpare, att personen och bolaget ställer upp när det krånglar eller när ett problem dyker upp.

– En relation mellan en inköpare och en skogsägare handlar om förtroende och om att ge och ta. När det blir en kris, till exempel med granbarkborre, så måste

alla i trakten hjälpas åt. Man kan inte förvänta sig hjälp här och nu utan man måste förstå att vissa trakter måste tas om hand innan andra, menar Tore.

Även Fredrik får ge sin syn på sitt yrke. Fredrik tycker att det är extra roligt att hjälpa aktiva skogsägare med deras önskemål och idéer. Han gillar när det blir en givande diskussion om bestånd och åtgärder. Samtidigt vill han framhålla att tjusningen med yrket är att alla skogsägare och skogar är så olika. Det gör att det blir en stor variation på arbetsuppgifterna och att ingen dag är den andra lik.

Framtiden för Tore är att förvalta det han nu byggt upp. Det har varit en lång resa hit. Det är först sedan några år tillbaka han känner att han är i fas då mycket i skogen var eftersatt när han tog över.

– Man blir aldrig färdig i skogen för det växer hela tiden, avslutar Tore.

Vi skiljs åt och Tore går mot sin traktor. Det är en varm dag och nu skall han ut och köra gräs.

Rapport från marknaden

TEXT: KARL-JOHAN LÖWENADLER

I skrivande stund befinner jag mig i mitten på augusti och man kan säga att de flesta av våra huvudmarknader går riktigt bra. Där ser vi stigande priser och en rejäl brist på konstruktionsvirke. Några marknader går fortfarande trögt, bland annat med anledning av Corona. Det är framför allt Nordafrika, Mellanöstern och Kina. De har fortsatt höga lager och låg efterfrågan på nya volymer.

USA

Här är en marknad som pendlar mellan den ena extremen till den andra på kort tid. Från en kämpig situation i april-maj med dåliga priser och dålig efterfrågan, till en helt omvänd situation i augusti med rekordhöga priser och brist på konstruktionsvirke vilket driver priserna varje vecka. Då det är stora volymer som flyttas från Europa till USA förvärras bristsituationen på konstruktionsvirke i norra Europa.

Storbritannien

Detta är en marknad med stora brister i de flesta segment. "Gör det själv"-butikerna går som tåget och har gjort så hela året. Här ser vi rejält ökade volymer 2020 i jämförelse med 2019.

Takstolsindustrin som i princip var helt nedstängd i våras under Corona-utbrottet är tillbaka med full kraft och använde rekordvolymer i juli-augusti.

Jag tror inte att vi kommer se någon balans mellan utbud och efterfrågan under hela 2020. Lagernivåerna är så pass låga att det kommer ta flera månader att komma tillbaka till normala nivåer.

Danmark/Sverige

Här har vi sett en hög förbrukning hela våren och sommaren som till stor del är driven av "gör det själv"-segmentet. Det är många som har renoverat i år istället för att resa. Även den professionella sidan har gått bättre än vad många av våra kunder förväntat sig.

Tyskland

Bra efterfrågan och låga lager. Augusti-oktober är normalt högsäsong på de produkter vi säljer på den tyska marknaden.

Holland

Här råder en liknande situation som den vi har i Sverige och Danmark.

Australien

Australien har varit en udda fågel i sammanhanget. Året började trögt med dålig förbrukning. Vi oroade oss över en ökad inhemsk produktion, då de inhemska sågverken var tvungna ta hand om allt timmer från de stora skogsbränderna vid årsskiftet. Det har resulterat i fortsatt pressade priser vilket har minskat importen från Europa. Långsiktigt förväntar jag mig att Australien måste importera ca 15-25% av sin totala förbrukning av konstruktionsvirke. Därför förutspår jag att de kommer hamna i en bristsituation som kan driva priserna rejält, på liknade sätt som vi ser i USA och Europa.

Japan

Köparna har haft höga lager under tredje kvartalet. Detta på grund av produktionsstörningar under våren med anledning av COVID-19. De har då försökt anpassa sina lager med minskade inköp under tredje kvartalet. Kunderna förväntar sig normala volymer igen under fjärde kvartalet.

Vad gör ni av granbarkborre-timret?

Med anledning av de senaste årens granbarkborreangrepp får vi ofta frågan kring vad som händer med timret som blir angripet. Nedan skall vi förklara hur timret påverkas och vad vi på Vida gör med det.

Tid – en viktig faktor

Redan i skogen separerar vi granbarkborre-timret från det friska timret och vi har skapat ett eget granbarkborresortiment. Det innebär att det angripna timret aldrig blandas med det friska.

För att få ut så mycket virke som möjligt är tid en viktig faktor och det gäller att ha korta ledtider. För skogsägaren är det viktigt att hitta de angripna träden, hugga fort samt att snabbt få ut det ur skogen. Därefter är det vårt ansvar att snabbt såga och torka det. Detta för att rädda så mycket virkesvärde som möjligt.

En av utmaningarna med granbarkborre i virke som skall bli sågade trävaror är att barkborren har en blånadssvamp på sig som trädet sedermera får. När trädet får svampen sprider sig en blånad på timret.

Dyrare produktionsprocess

Vida sågar granbarkborretimmer i Urshult, Vislanda och Hjärtevad. Dessa verk ligger närmast de mest utsatta områden och de har också kunder för denna typ av produkt.

Ett problem med granbarkborren är att efter ett träd blivit angripet av granbarkborre så släpper till slut barken och då torkar stammen. När timret torkar utifrån och fortfarande är blött i mitten spricker det.

Torrt timmer är också mer komplicerat för sågverken att hantera då det är svårare att såga för det är hårdare. När det är hårt att såga blir sågklingorna varma och kan börja vobbla vilket kan leda till produktionsstopp. Det är dyrare att producera sågade trävaror av granbarkborretimmer

och det blir lägre kvalitétéer så därför kan vi inte betala lika mycket till skogsägaren för denna typ av timmer.

Marknad för granbarkborretimmer

Granbarkborretimmer används till konstruktionsvirke och är ingen produkt som syns i en byggnad. I princip skulle det fungera att använda granbarkborre-timret som vanligt timmer då det inte har försämrade egenskaper, men riktigt så enkelt är det inte.

Vissa marknader accepterar granbarkborretimmer, det vill säga timmer med blånad, och USA är ett exempel. En förklaring till varför de accepterar blånad är att de är vana vid färgförändringar. Kunder i USA köper mycket från Kanada och där avverkar man skog under vintern och sedan lägger man det under snö och sågspån och sågar det under året. Det resulterar i mycket färgförändringar och det har USA vant sig vid.

I Japan och Sverige accepteras däremot inte blånad. Detta till trots att timret inte har sämre hållfasthet. Men här finns ingen historia till blånad så därför tror man att det är en sämre produkt. Många tror att blånad är mögel vilket inte stämmer utan det kan snarare ses som ett skönhetsfel. Blånadssvampen som orsakar färgförändringen dör i torkarna på sågverken.

Sidobrädorna som sågas blir blåa väldigt fort och för dessa är det svårare att hitta avsättning och därför går de uteslutande till emballage. Men återigen är det bara estetiskt och brädorna har ingen sämre funktion.

Expert PANELEN

VI SVARAR PÅ DINA SKOGLIGA FRÅGOR!

Till Expertpanelen kan du skicka in dina frågor och vi vill gärna uppmuntra dig att göra så. Skicka frågorna till info@vida.se. Enbart frågor som publiceras kommer att få svar.

Johan Sonesson
Skogforsk
Forskare vid Skogforsk i Uppsala.

Karl Olofsson
Skog & Lantbruk
Jägmästare och registrerad fastighetsmäklare.

Daniel Eggertz
Eggertz Advokatbyrå AB
Advokat och jägmästare.

Ulf Johansson
Tönnersjöhedens Försökspark
Försöksledare och parkchef vid enheten för skoglig fältforskning inom fakulteten för skogsvetenskap, SLU.

Fråga: Jag har några funderingar hur man ska skatta fram kapitalet. Jag misstänker att vi blir fler och fler som har skog vid sidan om ordinarie arbete. I mitt fall finns det inga byggnader eller maskinpark vilket gör att det oftast blir ett överskott av verksamheten varje år.

Det finns ju skogskonto, periodiseringsfonder, men vitsen med dem är väl att kunna kvitta mot förluster under kommande år, men om de inte kommer så är ju överskottet kvar när de förfaller.

Om man som i mitt fall ska skatta fram över-skotten är det skogsavdrag (om det finns) och räntefördelning som är alternativen?

Om man ska ha fram kapital för att köpa mer skog är expansionsfond ett bra alternativ?

Svar: – Hej! Dina funderingar om att det blir fler och fler som har skogen vid sidan om ordinarie jobb stämmer väl. Vi ser en tydlig trend, speciellt i södra Sverige, att fler och fler förvärvar skog som fritidsnöje. Förr talade man ofta om att 70–75% av förvärven var tillköp av grannar/tidigare skogsägare, nu visar Skog & Lantbruks försäljningsstatistik för 2019 på en andel om ca 40% grannar, d v s att en tydlig majoritet av förvärven istället sker av förstagångssköpare. Anledningarna till detta är många så det får bli en egen artikel om detta i ett senare nummer av Vida Nytt!

Som du mycket riktigt nämner är skogskonto och periodiseringsfond ett sätt att jämna ut beskattningen mellan åren och pengarna blir (så länge avsättningarna finns, maxtid på tio respektive sex år i normalfallet) kvar i företaget obeskattade. Samma gäller för avsättning till expansionsfond med skillnaden att man vid avsättningen får betala en expansionsfondsskatt om 22% på beloppet som man sedan får tillbaka vid återföring av denna.

Skogsavdraget är inte en slutbeskattning av vinstmedel utan skall återföras den gång man säljer fastigheten. Gåvar man fastigheten vidare eller om den ärvs ligger den dock kvar till den gång fastigheten säljs, d v s avsättningen kan stå kvar i mycket lång tid och genom inflation etc "ätas" upp värdemässigt. Man skulle kunna säga att skogsavdraget är ett räntefritt lån från staten så länge avsättning finns.

Det enda instrumentet som finns för slutbeskattning, förutom att ta upp en inkomst av näringsverksamhet (som minst genererar en skatt

om 45–50%) är alltså räntefördelning. Räntefördelar man ut en vinst får man alltid en slutskatt på 30%, att likställa med den kapitalvinst man även har som privatperson när man säljer t ex aktier med vinst. Räntefördelningsunderlaget, d v s maxbeloppet man kan ta ut till räntefördelning, bygger på det egna kapitalet man har i sitt företag multiplicerat med en räntesats kopplad till statslåneräntan. Ju större eget kapital man har, desto högre räntefördelningsunderlag. Utnyttjar du inte din räntefördelning stannar den kvar i företaget till nästa år och ingår i kapitalunderlaget, vilket innebär att man ganska snabbt kan bygga stort räntefördelningsunderlag om tillgångssidan är stark i företaget.

Expansionsfond kan vara ett sätt att ta fram pengar för att investera i ny skog, man får dock vara medveten om skattekostnaden som jag nämner ovan samt att avsättningen finns kvar som en latent skatteskuld i företaget, d v s den skall någon gång återföras till beskattning. Det finns alltså skäl att tänka till innan man avsätter stora belopp till expansionsfond.
// Karl Olofsson

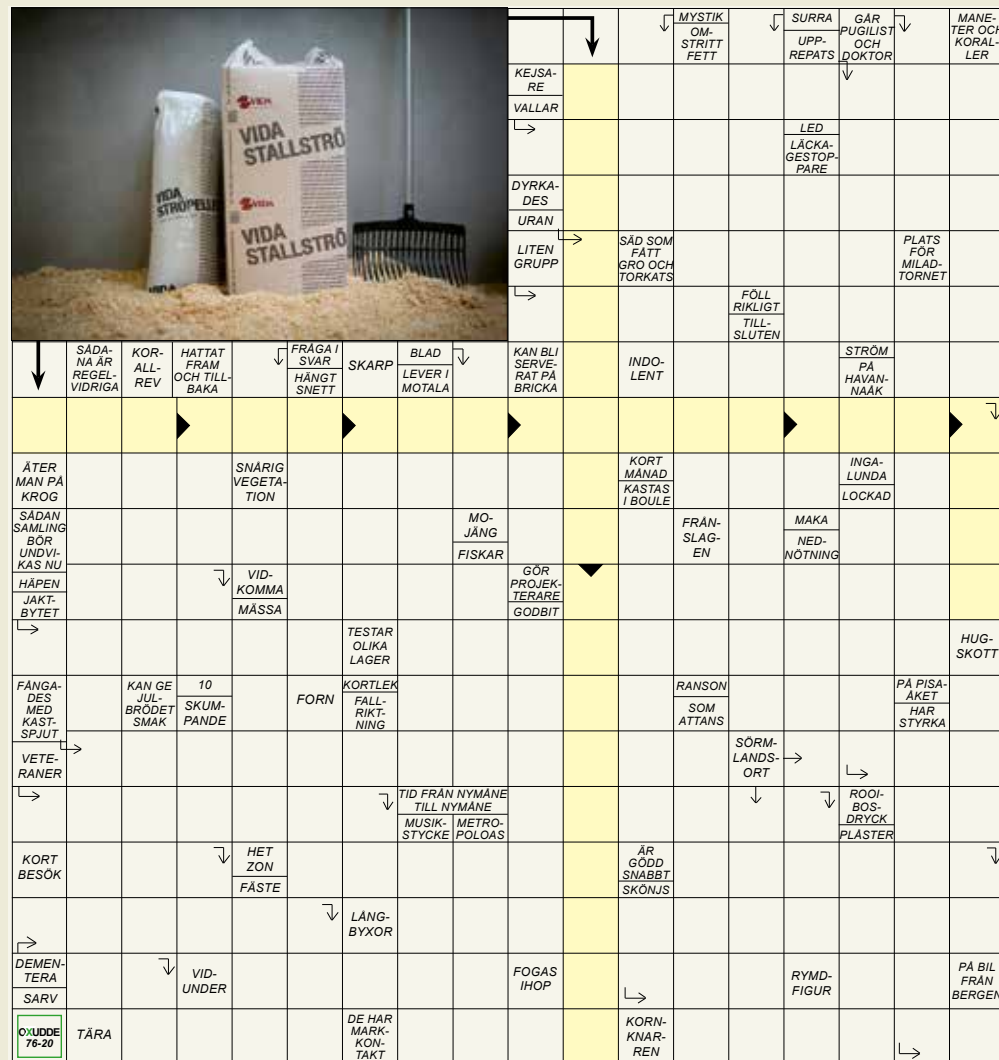
Fråga: Min far har en skogsfastighet som är aktuell för arvskifte inom en nära framtid. Vi är två syskon, varav en troligen kommer att ta över fastigheten.

Jag undrar om ni kan rekommendera lämplig skrift/bok/länk där man kan lära sig mer om bl.a. skattekonsekvenser för olika intressenter av olika alternativ (arvsskifte/gåva/köp) eller ett verktyg där man kan fylla i relevanta uppgifter för att enkelt få fram siffror på olika alternativ.

Vi kommer att anlita professionell hjälp när skiftet blir aktuellt, men vill gärna läsa på i förväg så att vi är förberedda och kan ställa rätt frågor.

Svar: – Hej! Roligt att fastigheten kan gå vidare i familjen och att ni verkar överens om att en ska ta över skogsegendomen. Det finns inte jättemycket litteratur i denna genre men om jag ska nämna några kan det vara "Jord- & skogsbruk – skatteregler, skattetips och skatteplanering för dig med jord och skog (Lundén)", "Skatt på skog (Antonsson, Bartels, Rydin)", alternativt den lite mer lättsmälta "Skogsägarens företagsbok (Bertholdson, Lindberg, Alstad)" som en introduktion i ämnet.
// Karl Olofsson

VIDAKRYSSET

Hej alla skogskompisar!

Vet du vilka saker som man kan göra med material från den svenska skogen? Det korta svaret är att det går att göra väldigt mycket av skog! Till och med saker som genomskinligt trä, cykelhjälmarm och batterier gjorda av skog är nu på väg att uppfinnas.

Jag tycker det är bra att mycket saker kan göras av skog för att skog är väldigt bra för klimatet! När skogen växer så renar den nämligen luften och i Sverige planteras det minst två nya träd för varje träd som avverkats, vilket gör att skogen aldrig kommer ta slut. Genom att byta ut material som inte är förnybara, som exempelvis saker av glas och metall, till material som fungerar likadant men som istället är gjorda av skog så gör vi klimatet en stor tjänst! Bra va?

Jag har listat en rad med saker. Kryssa i vilka saker som du tror att man redan nu kan tillverka av skog:

☐ Hus	☐ Ekorrrar
☐ Kläder	☐ Förpackningar
☐ Golv	☐ Skor
☐ Möbler	☐ Smink
☐ Kartong	☐ Bränsle till bilar
☐ Såpa	☐ Vanillinsocker
☐ Papper	

Rätt svar hittas längst ner på sidan.

Jag vill gärna veta vilka saker hemma hos dig som du kan komma på är gjorda av skog? Eller vilka saker som du önskar var gjorda av svensk skog? Rita en teckning och skicka till mig. Som tack får du en liten present. Min adress är: Vida AB, Att: Vidar, Box 100, 342 21 Alvesta och min mail är vidar@vida.se.

1:a pris: Termos
2–3:e pris: Vattenflaska i glas
4–5:e pris: Mobilhållare till bilen

Lösning och vinnare nr 2/20

1:a pris: Annelie Wahlqvist, Linneryd
2–3:e pris: Irene Eklund, Oskarshamn
Arne Karlsson, Brastad
4–5:e pris: Marianne Claesson, Nässjö
Bo Gustavsson, Floby

Skicka ett vykort eller mail med meningen som de gula rutorna bildar till:

Vida AB, Att: Joanna Kron, Box 100,
342 21 Alvesta eller maila till
korsord@vida.se. Glöm inte att ange
din adress och ditt telefonnummer.
Vi önskar ditt svar senast den 30/9-20.

Namn .....

Adress.....

Postnr .....

Postadress.....

Tel .....

Fråga oss!

*Vida är en professionell
samarbetspartner för
dig som äger och brukar
skog. Tveka inte att höra
av dig med dina frågor.*

*Hitta din lokala
virkesinköpare
på vida.se*

Vida är en global leverantör av förädlade produkter från hållbar svensk skog. Koncernen har ca 1250 anställda på 22 produktionsanläggningar, varav 12 sågverk. Produktionen är i huvudsak inriktad på konstruktionsvirke för en rad olika marknader. Ca 75 % av produktionen exporteras till Europa, USA, Australien, Afrika och Asien. Verksamheten omfattar även emballagetillverkning, strö- och pelletstillverkning, biobränslehandel och hustillverkning. Industrierna är strategiskt belägna nära skogsägarna i Småland, Skåne och Västra Götaland. Vida köper huvuddelen av råvaran från privata skogsägare via det egna inköpsbolaget, Vida Skog.